

Lentegeluiden - 2016

Uitgave van de Vereniging Vrienden van het Bewaarde Land

Lieve lezers,

Nog een paar dagen en dan begint alweer de zomer. In het Bewaarde Land hebben we al weer heel veel avonturen beleefd deze lente. Na een lang en koud voorjaar verheugden de wachters zich op het nieuwe seizoen om samen met de kinderen op pad te gaan.

Er is toch niets leukers dan het bos weer groen te zien worden en het concert van de vogels te beluisteren. Heerlijke kruiden voor in de soep te plukken en samen op zoek te gaan naar alles wat er leeft en scharrelt in het bos.

Wij zijn heel blij met de ondersteuning van onze vrienden die helpen om deze ervaring voor zoveel mogelijk kinderen mogelijk te maken. Op vrijdag 24 juni ben je van harte welkom op de Algemene Leden Vergadering. We beginnen om 19.00 uur bij de tent in Meijendel om aansluitend nog een heerlijke avondwandeling te kunnen maken.

Groeten van Wilg / Sonja

Aan dit nummer werkten mee :

Els Baars, Marjanne Addink, Henk van Haastregt, Sonja Meijer en Aad de Vet-te

Jouw eigen bijdrage :

Heb je een leuk verhaal, foto of gedicht uit het Bewaarde Land? Stuur het naar vrienden.bewaarde.land@planet.nl

Het **Praatstokje** is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Bewaarde Land. Word jeugd lid door € 7,50 over te maken op NL71 INGB 0004 8687 24. Volwassenen lid voor € 17,50 per jaar. Donateur voor elk bedrag. Stuur je adresgegevens naar onze ledenadministratie : vrienden.bewaarde.land@planet.nl of : Vereniging Vrienden van het Bewaarde Land, Clara Visserplaats 1, 2331 BN Leiden

Het huwelijk van Mosselman en Stekelin

Om alvast in de stemming te komen, hierbij een kort verslagje van de trouwerij, afgelopen lente.

Op de Vuurplek hadden alle kinderen hun eigen boom opgezocht. Bosuil zat heerlijk in haar boom die helemaal begroeid was met mos. Toen de wachter langs kwam vertelde Bosuil over het avontuur dat haar boom had beleefd. Op een morgen was haar boom aangevallen door een groen leger. Het leger bestond uit kleine groene plantjes die de boom wilden veroveren. De boom werd boos en zei "ik vind het niet goed dat jullie mij veroveren maar als jullie mij warm houden dan mogen jullie als een jas op mijn stam en takken komen wonen". Zo geschiedde en de boom heet nu Mosselman en heeft het altijd heerlijk warm.

Vlakbij Bosuil en Mosselman zat Lieveheersbeestje in haar boom. Lieveheersbeestje vertelde aan de wachter dat haar boom al jaren verliefd was op Mosselman maar dat niet durfde te vertellen omdat ze vond dat ze te lelijk was. De boom heette Stekelin en die naam had ze gekregen omdat haar takken waren afgebroken en als stekels aan haar stam zaten.

De wachter stelde voor om toch eens met Mosselman te gaan praten en wat bleek.... , ook Mosselman vond Stekelin erg leuk maar schaamde zich een beetje omdat hij zo groen was. De volgende dag in het Bewaarde Land organiseerden de Vuur-kinderen een bruiloft

tussen Mosselman en Stekelin. Ze maakten met gras en takken twee mooie ringen en ze leven nog lang en gelukkig.

DE NACHTEGAAL

Verhaal uit het boek "Natuurverhalen" van Els Baars. Voor meer informatie over de natuurverhalen van Els, zie haar website : www.natuurverhalen.nl

Weet je waarom de nachtegaal naar de nacht is genoemd? Aanvankelijk heette hij 'zang-gaal' maar nadat hij een zangwedstrijd had verloren trok deze wonderschone zanger zich terug in het struikgewas om vandaar in de stilte van de nacht zijn betoverende lied te laten horen. Dit oude sprookje verhaalt hoe de zang-gaal een nachte-gaal is geworden. Luister!

Gedurende lange tijd leefden alle dieren in vrede met elkaar. Maar langzaam maar zeker ontstonden er wrijvingen en sommige dieren voelden zich beter dan anderen. De zwakkere dieren wilden daarom een leider hebben. Zo werd de leeuw de koning van het land, de walvis de keizer van de zeeën en de arend de heerser van het luchtruim. Maar dat vonden ze nog niet genoeg: de dieren wilden ook weten wie de snelste, de grootste, de mooiste en de slimste van hen was. En de vogels wilden weten wie van hen de beste zanger was. De keuze was moeilijk: er zijn immers veel vogels die prachtig zingen, zoals de merel, die al voor zonsopgang een concert geeft, en de zwartkop met zijn warme klanken of de jubelende leeuwerik.

Alle vogels kwamen bijeen om één voor één hun lied ten gehore te brengen. Het gekras van de ekster werd knarsetandend aan gehoord. Geroerd waren de vogels door het kabbelende lied van het roodborstje. Niemand werd blij van het geschreeuw van het visdiefje, maar het lied van de vink kon wel waardering krijgen. Alle vogels werden echter stil en aandachtig toen de zanggaal, die wist hoe mooi hij kon zingen, zijn gevarieerde melodieën floot.

foto : Mike Melis

Na een week had iedere vogel zijn lied gezongen. De gaai en de kauw deelden de stembriefjes uit en iedere vogel mocht één voorkeur aankruisen. Hoewel de zanggaal wist dat hij de mooiste zanger zou kunnen

worden, was hij een beetje bescheiden. Hij besloot een blanco stem uit te brengen omdat hij op zichzelf stemmen niet beleefd vond.

De uilenraad was in het leven geroepen om de stemmen zorgvuldig te tellen en de top drie bekend te maken. De vogels zagen dat de bosuil en de ransuil na het turven van alle uitgebrachte voorkeuren elkaar verbijsterd aankeken en hoe zij met de voorzitter, de kerkuil, langdurig overlegden. Tenslotte ging de kerkuil op een uitstekende tak zitten, keek alle vogels indringend aan en sprak: 'Vogels, het was een mooie week. Ik heb liederen gehoord die ik nooit eerder heb gehoord, ik heb genoten. Maar... het is een vreemde stemming. Ik zal de uitslag nu bekend maken. Er is één vogel die nul stemmen heeft gekregen en dat is de zanggaal.' Alle vogels begonnen door elkaar te kwetteren en de zanggaal uit te lachen: 'Wat een slechte zanger ben jij, je hebt niet één stem. Je bent de allerslechtste zanger!' De zanggaal zakte van schaamte door zijn ranke pootjes, vloog ontgoocheld weg en verstopte zich bedroefd in stekelstruiken en brandnetels om alleen te kunnen zijn.

'Stilte!' Stilte!' riep de kerkuil, 'ik ga verder met het voorlezen van de uitslag. Wij vogels zijn rare, zelfzuchtige dieren, iedereen heeft op zichzelf gestemd! Iedere vogel heeft één stem gekregen. Daarom lijken alle vogels winnaars, maar schijn bedriegt. Als voorzitter van het stemcomité van wijze uilen is mijn conclusie dat er geen winnaar is. Er bestaat geen beste zanger onder de vogels!'

Hoe is het verder gegaan met de zanggaal? Hij leeft nog steeds in ondoordringbaar struikgewas en laat zich zelden zien. Hij vindt dat hij ten onrechte de verliezer was. Daarom laat hij zich overdag, te midden van de andere zangers, slechts bescheiden horen, maar wanneer de duisternis is gevallen en alle vogels slapen is de zanggaal gelukkig en zingt hij vol overgave zijn wonderschone lied. En daarom heet hij nachtegaal.

De nachtegaal is een onopvallende roestbruine vogel die graag in laag struikgewas leeft, het liefst in braamstruiken, duindoorns en brandnetels. Hij komt voor in bijna heel Europa. In Nederland leven er ongeveer 1500. De nachtegaal is een trekvogel die van half april tot augustus aanwezig is. Het mannetje zingt maar zo'n 6-7 weken en stopt als de jongen uitkomen om deze daarna te verzorgen. Zijn voedsel bestaat voornamelijk uit insecten en rupsen.

Els Baars

Waterwinning in de duinen

In Meijendel en de Waalsdorper Vlakte, waar de Vereniging Natuurbeleving het Bewaarde Land-programma aan basisschoolkinderen presenteert, wordt door Dunea ons drinkwater geproduceerd. Het gebied is dus niet alleen een natuurgebied, maar ook een grote natuurlijke fabriek.

Al van oudsher worden de duinen als waterwin- gebied gebruikt. De kwa- liteit en smaak van het water was en is een van beste van Nederland. Een gedeelte van mijn familie kwam uit Rotter- dam en omgeving. Als die vroeger bij mijn ouders op bezoek kwamen, gin- gen ze altijd met flessen water terug naar huis.

Door het steeds groter wordende beslag dat op de productie van duinwater gelegd werd, kregen de duinen te maken met droogteverschijnselen. Om dit tegen te gaan wordt sinds alweer vele jaren water toegevoegd uit een tak van de afgedamde Maas. Dit water wordt na voor-reiniging via twee grote leidingen naar het ge- bied tussen Solleveld en Katwijk getransporteerd. Het duinzand zorgt voor verdere zuivering van het water.

Deze hele procedure vindt plaats zonder verstoring van de natuur. Mede daardoor kunnen we na meer dan 20 jaar nog steeds ons mooie Bewaarde Land programma aan de kinderen aanbieden. Als je meer wilt weten zie:

www.dunea.nl/drinkwater/drinkwater-maken

Visarend / Henk

Vereniging Vrienden van Het Bewaarde Land (VVBL)

Jaarverslag 2015

De Vereniging Vrienden van Het Bewaarde Land blijft nauwlettend de ontwikkelingen binnen Het Bewaarde Land volgen. De vereniging tracht zijn leden op de hoogte te houden van de eventuele veranderingen die zich voordoen.

Na intensieve gesprekken met de gemeente Leiden is overeenstemming bereikt zodat het Bewaarde Land programma in Meijendel jaarlijks € 15.000,= subsidie krijgt. Dit is een mooie resultaat voor het Bewaarde Land Leiden en omgeving.

Het Haps-weekend is een traditioneel jaarlijks gebeuren. Veel vrienden doen hieraan mee, en elk jaar is het weekend weer volgeboekt. We springen er iedere keer weer financieel precies goed uit. Geen verlies en geen winst. Er is dit jaar zelfs een tweede Haps weekend georganiseerd.

De VVBL is weer actief geweest op de Bijenmarkt in Leiden en de Dunea familie feestdag in Meijendel. We verdienen er een paar centjes mee en werken in hoofdzaak aan naamsbekendheid.

Het orgaan van de VVBL (het Praatstokje) is dit jaar weer driemaal verschenen. De bezoekende kinderen in het Bewaarde Land krijgen op de laatste dag een exemplaar mee naar huis.

Laatste nieuws: de stichting Het Bewaarde Land is een samenwerking aangegaan met het IVN Landelijk. Het IVN is hierdoor eigenaar geworden van het Bewaarde Land programma. Door deze samenwerking is er de mogelijkheid tot verdere landelijke uitbreiding van het BL programma. De BL programma's in Meijendel en de Waalsdorper Vlake blijven zelfstandig. De kosten van deze laatste locatie worden gedragen door de gemeente Den Haag.

Onze financiële situatie is nog steeds gezond en zoals verleden jaar gezegd, als de nood aan de man komt in Meijendel dan kunnen we ons steentje bijdragen voor continuering van het programma.

Het bestuur bedankt een ieder voor zijn / haar inzet en hoopt dat 2016 een goed jaar wordt.

Visarend / Henk

Kinder-ervaringen

Op maandag komen wij naar het bos
wand daar word ik pas blij.
En luister dan eens wat ik hoor.
Ik hoor een heel mooi vogelkoor.
De wachters gaan met ons op pad.
We hebben kruidensoep gehad.
Daniël

Hallo wachters
het gaat goed met mij
wel ik vint het heel erg
jammer dat het de
laatste keer was van
het bewaarde land
nou groet Frija

Praatstok als vredestitcher

In zijn boek 'The 8th Habit' vertelt management goeroe Stephen Covey over de Praatstok (Indian Talking Stick) en hoe de oorspronkelijke Indianen het gebruik ervan leerden aan de oprichters van de Verenigde Staten.

Praatstokken worden nog steeds gebruikt door inheemse volkeren in Noord-Amerika om problemen op te lossen. Het helpt om hindernissen uit de weg te ruimen en mensen toe te staan in volledige vrijheid te spreken.

Volgens Stephen Covey is de Praatstok een goed hulpmiddel om mensen te

leren om naar elkaar te luisteren. Hij gebruikt de Praatstok in vergaderingen, waarbij de persoon die de Praatstok vasthoudt de enige is die mag spreken, tot hij of zij zich begrepen voelt. Wanneer hij of zij zich volledig begrepen voelt, dan en alleen dan, wordt de Praatstok aan de volgende persoon doorgegeven.

Door op deze manier naar elkaar te luisteren wordt de energie van de groep omgezet van negatief naar positief, van verdedigend naar creatief. De groep vindt alternatieve oplossingen die beter zijn dan de aanvankelijke voorstellen. Het begrepen voelen geeft de deelnemers een goed gevoel, waardoor iedereen open staat voor het oplossen van het probleem.

De Praatstok werkt goed als de groep deze regels volgt :

- Iedereen is bereid om tot een oplossing te komen
- De persoon die de Praatstok vasthoudt, is de enige die spreekt. Hij mag de Praatstok vasthouden zolang hij wil
- Wie geen Praatstok vasthoudt, zwijgt en luistert aandachtig en met empathie. Je mag wel vragen stellen om te kijken of je het goed begrijpt
- Zodra de spreker is uitgesproken, kiest hij iemand uit de groep die zijn mening in zijn eigen woorden herhaalt tot tevredenheid van de spreker
- Zodra de spreker zich begrepen voelt, geeft hij de Praatstok door
- De volgende spreker mag niet de vorige stelling herhalen

Door iedereen de kans te geven te spreken en doordat de anderen aandachtig luisteren, is de kans vele malen groter om tot overeenstemming te komen. En zelfs als dat niet lukt, dan leidt het in ieder geval tot meer wederzijds begrip.

Merel / Aad

Overleef de kou

In de reeks artikelen over overleven in de natuur ("survival") hebben we al behandeld : het maken van vuur, het maken van onderdak, het maken van touw en het zoeken van water. Dit keer kijken we hoe je kou overleeft.

Je lichaam is warm van zichzelf. De kou komt van buiten. Dus als het koud is, bedek je lichaam, maar ook je hoofd met een muts en je handen met handschoenen (of sokken). Het beste is een paar losse lagen droge kleding, en daarover een windbestendige buitenste laag, liefst ademend zodat vocht eruit kan. Laat de warme lucht niet ontsnappen! Maar als je zweet, ventileer dan wel en/of trek een laagje uit. Want als je kleren nat worden, dan kun je ineens sterk afkoelen. Zorg dat je kleren droog blijven!

Draag wol. Wol absorbeert geen water en is zelfs warm als het vochtig is. Katoen absorbeert vocht en als het nat is isoleert het slecht.

Zorg dat ook je voeten droog blijven. Gebruik sokken om een isolerende laag te krijgen binnen je schoenen of laarzen. Draag daarom niet te strakke schoenen.

Blijf uit de wind en tocht. Blijf zoveel mogelijk in de beschutting van bomen of struiken. Als je op één plek moet blijven, probeer dan vuur te maken.

Eet voldoende, want je blijft warm door voedsel te verbranden.

Blijf bewegen, want door je spieren te bewegen maakt je lichaam warmte. Ook blijft je bloedsomloop actief, zodat de warmte zich over je lichaam verdeelt.

"There's no such thing as bad weather, only bad clothing"

Merel / Aad

Vereniging Vrienden van het Bewaarde Land
Clara Visserplaats 1
2331 BN LEIDEN

AGENDA - AGENDA - AGENDA - AGENDA - AGENDA

Za 11 juni 2016 van 10:00 tot 17:00 uur : Bijenmarkt Leiden

De Vrienden staan op de jaarlijkse Bijenmarkt Leiden met een informatiekraam en delen onze heerlijke kruidensoep uit. Meer informatie op internet www.deleidsebijenmarkt.nl.

Vr 24 jun 2016 van 19:00 tot 20:00 : Algemene Ledenvergadering (ALV)

De Vrienden van het Bewaarde Land bespreken het jaarverslag van 2015, de gang van zaken in 2015 en de plannen voor 2016 (en 2017). Alle leden zijn welkom om mee te praten. Aanmelding via email vrienden.bewaarde.land@planet.nl

Vr 24 jun 2016 van 20:00 tot 22:00 : Zomeravond wandeling

Aansluitend op de ALV wandelen we in het Bewaarde Land Meijendel. Vrienden van het Bewaarde Land en hun gezinsleden zijn van harte welkom. Aanmelding via email vrienden.bewaarde.land@planet.nl

Za 15 okt en zo 16 okt 2016 : Haps Herfstkamp

Meer info : <https://www.facebook.com/PaasweekendHaps>